

K O M E N T Á Ř k ročnímu výkazu o knihovně za rok 2010

Městská knihovna Dačice je univerzální veřejnou knihovnou zřízenou Městem Dačice. Je knihovnou pověřenou výkonem regionálních funkcí pro část okresu Jindřichův Hradec. Komentář ke standardům výkonu regionálních funkcí za rok 2010 je zpracován samostatně.

Činnost a služby knihovny byly zaměřeny na následující priority:

- **Realizaci klíčových aktivit:** KNIHOVNA JAKO OÁZA SLUŽEB - celoživotní učení, rozvoj informačních a komunikačních technologií, rozvoj veřejných služeb a služeb pro zdravotně postižené občany, kulturní a vzdělávací programy se vztahem ke knize a k rozvoji komunity
- **Přispívaly jsme svými katalogizačními záznamy do Souborného katalogu ČR a podílely jsme se na zpracování národního souboru autorit.** Projekt Služby a knihovní fondy pro nevidomé a slabozraké – těší nás zájem handicapovaných uživatelů o tyto služby.
- **Provedly jsme revizi knihovního fondu:** revize fondu byla provedena v době od 31. 5. do 11. 6. 2010. Pohřešované knihy jsme dohledávaly. K 31. 12. 2010 je pohřešováno celkem 315 knih a 600 brožur. Nedohledané svazky budou v dubnu 2011 odepsány. Datum příští revize: rok 2015.
- **Snažily jsme se prosazovat zvětšení prostor pro knihovnu – investiční záměr přístavby.**

PROJEKTY 2010:

- Zúčastnili jsme se některých větších nebo celostátní přehlídek a akcí s těmito výsledky. **BIBLIOWEB** – celostátní soutěž o nejlepší webové stránky knihoven – 6. místo v kategorii měst od 5 do 25 tisíc obyvatel, předběhla nás Krajská knihovna v Havl. Brodě a velké knihovny – Česká Třebová, Ústí n. Orlicí, Sokolov nebo Rožnov p. Radhoštěm. V regionálním projektu Klubu dětských knihoven **KDE KONČÍ SVĚT** – jsme skončili na 3. místě z 18 soutěžících knihoven, v celostátní soutěži **KNIHOVNA ROKU** – jsme v kategorii od 5 do 10 tisíc obyvatel obsadili pěkné 3. místo z 13 přihlášených – v dosahování ještě lepších výsledků nás omezují nedostatečné prostory.
- **ZDOKONALUJTE SVOJI PAMĚŤ** – aktivizační program pro veřejnost s lektorkou Janou Vejsadovou, celkem proběhly 4 lekce
- **SEJDEME SE V KNIHOVNĚ** - autorská čtení, přednášky, cestovatelé, ochrana životního prostředí, (vzdělávání, **základy práce s PC**, pořady pro Dům s pečovatelskou službou – Banát, přednášky – o rybách a hospodaření v rybnících, cestovatelské besedy – Turecko, Jeruzalém, autorská čtení – I. Obermannová, L. Ptáček)),
- Knihovní fondy pro nevidomé a slabozraké – propagace služby, nákup zvukových knih
- **DĚTSKÉ ODDĚLENÍ** – Putování s Matějem (pověsti Dačicka očima dětí), Kamarádka knihovna (děti píší vysvědčení knihovně), Škola naruby aneb Celé Česko čte dětem, Noc s Andersenem, Dopolnedníček a Pasování na rytíře řádu čtenářského (ve spolupráci s Tyláčkem), setkání se spisovatelem (M. Zinnerová) a ilustrátorem (A. Dudek), prázdninová soutěže Čteme se Ivem Čtenářem aneb za pětku medaili, besedy o knihách a lekce knihovnicko-informační výchovy pro základní školy, návštěvy dětí ze speciální školy.

I. KNIHOVNÍ FOND

	Stav k 31. 12. 2009	Přírůstky 2010	Úbytky 2010	Stav k 31. 12. 2010
Vlastní fond MěK	31 136 sv.	1 420	1 359	31 197
Fond RF	7 917	553	42	8 428
Fond Měk celkem	39 053 sv.	1 973 sv.	1 401 sv.	39 625
Obrat KF	2,1			2,7
Fond neprofi	26 814			27 189
Sumář celkem	65 867			66 814

- **Knihovní fond městské knihovny** se skládá z fondu knih, zvukových knih, periodik a CD-ROMů. V roce 2009 bylo zahájeno budování fondu **ZVUKOVÝCH KNIH (167 sv. ZK)**. Důležitým dílčím fondem je **fond regionální literatury**. Knihovní fond knih je tvořen fondem městské knihovny včetně fondu poboček a výměnným fondem pro obsluhované základní knihovny.
- **Nákup knihovního fondu je limitován**, což omezuje doplňování knihovního fondu novými tituly, i když se limit meziročně mírně zvyšuje. Jsou využívány možnosti nejrozličnějších slev, nákup přes internet, který jednoznačně převažuje nad ostatními (internetová knihkupectví Kosmas, Portál aj.), zlevněné knihy, nákup od distributorů (24 – 28% slevy). Dar na nákup knih od f. Centropen Dačice (3.000,-Kč).
- **Přírůstky knih a brožur:** do fondu městské knihovny přibýlo 1.382 knihovních jednotek. Průměrná cena knihy 2010: **155,-Kč** (182,- Kč/2009, 143,- Kč/2007).
- Knihy jsou zpracovávány podle angloamerických katalogizačních pravidel AACR2 s využitím sdílené katalogizace z internetu. Knihovní systém Clavius. Městská knihovna se od roku 2008 podílí na zpracování národního souboru autorit a využívá sdílenou katalogizaci z NK ČR, čímž se zlepšuje kvalita katalogizačních záznamů.
- **Odpisy:** v roce 2010 byly odepisovány především opotřebované, špinavé a poškozené tituly ze skladu. Z výměnného fondu byly vyřazovány pouze opotřebované knihy.

- **Standardy a benchmarking:** standard
Dačice

Knihovní fond	Obnova knihovního fondu – KF - (částka v Kč na obyvatele na nákup KF za rok)	29-40 Kč	34,- Kč
	Výdaj na doplňování KF	25 – 35,- Kč/obyv.	34,-
	Objem přírůstků na 1 000 obyvatel	198 k. j.	178 k. j.
Knihovna	Plocha knihovny určená pro uživatele	60m2 na 1000 obyvatel	43 m
Návštěvníci	Počet návštěvníků /1 obyvatele	3,5	3,6
Uživatelé do 15 let	% uživatelů do 15 let z celkového počtu uživatelů	31,72%	35,8%
Webová stránka	Vlastní webová stránka knihovny	ANO	ANO
	Provozní doba knihovny pro veřejnost	25 – 35 hodin týdně	34
Uživatelé	Registrovaní uživatelé (% z obsluhované populace)	20,1%	17,1%

- **Výměnný fond** – krajská dotace na nákup fondu v rámci regionálních funkcí umožňuje dostatečné doplňování tohoto fondu nákupem knih a periodik. Rovněž díky sdruženým prostředkům obcí byl tento výměnný fond významně rozšířen – o **553 svazků**.
- **Pobočky:** knihovna se stará celkem o 5 poboček (Bílkov, Dolní Němčice, Chlumec, Malý a Velký Pěčín,). Knihovníci půjčují 1 hodinu týdně - Chlumec, Malý Pěčín, D. Němčice – 1,5, Bílkov, Velký Pěčín – 2 výpůjční hodiny týdně). Knihy a periodika si doplňují a vyměňují prostřednictvím výpůjček z fondu knihovny. Vlastní fond poboček je uložen v Claviu. Nových knih pro pobočky bylo nakoupeno celkem 85 svazků.

II. UŽIVATELÉ

Městská knihovna	2007	2008	2009	2010
Počet návštěvníků - celkem	25 244	30 053	27 683	27 615
Z toho uživatelé internetu	3 452	2 808	1984	2 507
Počet čtenářů	1 396	1285	1295	1 328
Z toho do 15 let	557	386	422	476
% uživatelů z počtu obyv.	18 %	16,5 %	16,6%	17%
% dětí do 15 let z počtu čtenářů	40 %	30%	32,6%	35,8%
Virtuální návštěvy webové stránky	6 021	6 544	10 450	7 268
Fyzické návštěvy v %			82,4 %	86,4%
Návštěvníci on-line služeb			17,7 %	13,5%
Návštěvníci internetu - % z fyzických návštěv			8,7%	10,5%
Návštěvníci akcí - % z fyzických návštěv			12,3%	7,2%
Region				
Návštěvníci neprofi	9 919	9 572	11 365	10 689
Čtenáři neprofi	642	653	645	629
Sumář – návštěvníci celkem	35 163	39 625	39 048	38 304
Sumář – čtenáři celkem	2 038	1 938	1 940	1 957

- Je dobře, že se začali sledovat návštěvníci a uživatelé knihovny komplexně, protože teprve složení dílčích ukazatelů podá výstižný obrázek o využívání služeb, které knihovna nabízí.
- **Těší nás nárůst registrovaných čtenářů, především dětí** - je to odraz zvýšené činnosti především dětského oddělení v roce 2009 a 2010 a pravidelné spolupráce se školami, přesto je stále nutné „bojovat“ o dětského čtenáře, o děti zavalené často jednodušší a lákavější nabídkou, i když povrchní a nekvalitní, část registrovaných čtenářů v dětském oddělení zajímá víc internet a hry než knížky.
- Bohužel se nám stále nedaří výrazně zvyšovat procento uživatelů z počtu obyvatel, vidím to jako slabé místo činnosti knihovny.
- **I při masivním rozšíření internetu jeho uživatelé v knihovně překvapivě neklesají, ale jejich počty rostou.** V obecních knihovnách uživatelé internetu klesají, internet je v současné době masově rozšířen i v domácnostech v malých obcích.
- **Virtuální** přístupy do knihovny ukazují na nutnost věnovat trvalou pozornost webovým stránkám. Virtuální návštěvy webové stránky a především využívání online katalogu a online služeb jsou důležitým ukazatelem činnosti knihovny. Hledání v online katalogu knihovny se stalo běžným standardem, podporujeme jeho znalost individuálními knihovnicko informačními lekciemi při zápisu každého čtenáře.
- V loňském roce se podařilo metodičce Měk v rámci regionálních funkcí naplnit a vystavit webové stránky obsluhovaných knihoven. Knihovny ve větších obcích (Budeč, Cizkrajov,

Český Rudolec, Markvarec, Hříšnice, Písečné, Třebětice, Staré Hobzí a Volfířov) mají své webové stránky, na nichž najdou jejich návštěvníci vedle výpůjční doby, služeb, historie či fotografií z akcí také nové knihy, které je možné si v knihovně půjčovat. Návštěvnost stránek je velice hezká. Viz například: www.knihovnaceskyrudolec.webz.cz.

III. VÝPŮJČKY

	Výpůjčky 2008	Výpůjčky 2009	Výpůjčky 2010
Výpůjčky Měk	83 182	80 883	85 592
Počet výpůjček na 1 obyvatele	10,7	10,4	11
Počet výp. na 1 registr. uživatele	64,7	62,5	64,4
Náklady na KF v Kč na 1 obyvatele	39,96 Kč	33,34 Kč	33,18 Kč
Náklady na KF v Kč na 1 výpůjčku	3,73 Kč	3,21 Kč	3,02 Kč
Výpůjčky neprofi	17 796	21 142	19 195
Výpůjčky celkem – sumář všech základních knihoven	100 978	102 025	104 787

- Změnou metodiky vykazování jsou výpůjčky periodik sledovány zvlášť a nepřiřítávají se k výpůjčkám naučné literatury, tvoří 16,4% výpůjček. Prolongace tvoří 33% ze všech výp.
- Pracovnice městské knihovny zajišťovaly ve všech odděleních komplexní knihovnické služby: výpůjční, informační, rezervační a reprografické. Knihovní systém Clavius.
- Knihovní systém Clavius mají rovněž obsluhované základní knihovny: Budeč, Dešná, Třebětice, Velká Lhota, Volfířov (ukládání KF), Písečné, Český Rudolec, Cizkrajov a Staré Hobzí (výpůjční služby přes Clavius)
- Největší počet z vypůjčených knih tvoří beletrie pro dospělé, zvyšují se výpůjčky periodik.

IV. DALŠÍ ÚDAJE

	2007	2008	2009	2010
Meziknihovní výpůjční služba – z jiných kn.	146	144	173	143
Výměnné soubory	120/655 8 sv.	143/714 3	145/7595	111/5746
Poradenská činnost - RF	149	91	184	149
Vzdělávání knihovníků	6	4	9	3
Kulturní akce na 1000 obyvatel		10,6	9,1	7
Kulturní akce - Měk	77	82	71	56
Kulturní akce - neprofi	22	13	30	29
Kulturní akce - sumář	99	95	101	85
Plocha kn. pro uživatele - Měk	310	345	345	345 m2
Plocha kn. pro uživatele - neprofi	700	759	805	817 m2
Plocha kn. pro uživatele - sumář	1 010	1 104	1 150	1 162 m2

- **Trvá zájem o vzdělávací akce** – základy ICT (individuální zájemci, přednáška pro gymnázium – Současná česká literatura, lekce knihovnicko informační výchovy. Pravidelná je spolupráce se školami v místě, knihovna se zapojila do řady celostátních knihovnických i celoměstských kulturních akcí (Březen – měsíc knihy a Internetu, soutěže v dětském oddělení, lekce informatiky (ZŠ, Spec. škola, ISŠTO, SOUZ, Gymnázium) a besedy na nejrůznější témata pro školy (Moje město Dačice, Ilustrace a ilustrátoři aj.), Pohádkový dopoledníček – spolupráce s divadelním studiem Tyláček, Týden knihoven, v letní čítárně festival Za dačickou kostku cukru – pohádky pro děti, **autorská čtení - I. Obermannová**, přednášky ...
- **Pobočky (PO)**: všechny pobočky jsou připojeny na internet a poplatky za toto připojení jsou hrazeny ze státního rozpočtu, všechny pobočky jsou vybaveny počítačem. Bílkov, D. Němčice, Chlumec, M. Pěčín, V. Pěčín. Nejlepších výsledků dosahuje PO v Bílkově a Velkém Pěčíně.
- **Regionální služby**: uskutečněno 39 metodických návštěv, revize a aktualizace fondů – 4 obecní knihovny, informační lekce, konzultace. Automatizace větších obecních knihoven, webové stránky vytvářené s pomocí šablony.
- **Počet studijních míst** je nízký a je **limitován prostorovými omezeními**. Počet počítačů pro uživatele: 4 v odd. pro dospělé, 3 v odd. pro děti plus počítače na pobočkách. Na Internet je knihovna připojena pevnou linkou, která vyhovuje a je dostatečně rychlá (radiový spoj).
- **Městská knihovna převážně splňuje standardy knihovnických a informačních služeb (s výjimkou prostorových možností) a atest pověřené knihovny. Městská knihovna se od roku 2008 účastní projektu Benchmarking.**

V. ELEKTRONICKÉ SLUŽBY KNIHOVNY

- Nově sledované ukazatele podporující virtuální svět návštěv a využívání služeb bez fyzické návštěvy v knihovně.
- Webové stránky městské knihovny včetně online katalogu jsou od března 2005 na doméne knihovny: www.mkdac.cz, aktualizaci stránek zajišťuje ředitelka. Na sklonku roku 2009 byl proveden redesign webu, přidány nové služby a DĚTSKÝ WEB.
- Webové stránky obecních knihoven – šablona z knihovny Hradec Králové – v současné době doména webk – webz nefungovalo, proto se musely všechny weby obecních knihoven ve spolupráci s metodičkou Měk naplnit daty a průběžně aktualizovat. Weby jsou zdarma do 500 obyvatel a fungují. Informace o obsluhovaných knihovnách jsou rovněž na webu městské knihovny.
- V roce 2009 byla zakoupen modul pro další fond, tzn., že knihovníci z obsluhovaných knihoven si budou moci vybírat pouze ve výměnném fondu a nebude je mást celý fond

VI – VIII ZAMĚSTNANCI, PŘÍJMY, VÝDAJE

1. Městská Knihovna Dačice hospodařila podle schváleného rozpočtu (příspěvek města – 1.944.000,- Kč, krajská dotace, příspěvky obcí, vlastní příjmy).
2. Dotace na regionální funkci knihovny – 286.000,- Kč, grant Česká knihovna – 3.483 Kč, příspěvky obcí na nákup výměnného fondu – 77.604,- Kč.
3. **Městská knihovna**: ředitelka (Mgr. Zdeňka Chadimová, FF UK Praha, 1 úvazek), oddělení pro dospělé (Marie Pykalová, Střední knihovnická škola Brno, 1 úvazek), oddělení pro děti (Štěpánka Krebsová, SZŠT, 0,625 úvazku). Pobočky MěK v místních částech města Dačice (Alena Nováková, 0,575 úvazku) účetní (Miloslava Slavíková, 0,30 úvazku).
Regionální služby: Miloslava Slavíková, 0,65 úvazku – hrazeno z krajské dotace.
Ostatní: Alena Nováková, 0,125 úvazku redakce webových stránek mikroregionu Dačicko
4. Průběžně byla prováděna kontrola čerpání finančních prostředků na jednotlivých položkách rozpočtu a byly koordinovány nákupy v souladu s čerpáním a se stanovenými limity.
5. Knihovna fungovala devátým rokem jako pověřená knihovna pro výkon regionálních funkcí, na výkon této funkce získává důležitou krajskou dotaci.
6. Knihovna má ucelený a funkční systém vnitřních směrnic. Kontroly hospodaření z MěÚ v Dačicích, OSSZ v J. Hradci a VZP ČR proběhly bez nedostatků.
7. Hospodaření knihovny v roce 2010 skončilo zlepšeným hospodářským výsledkem ve výši 32.248,48 Kč.